

KÖRNYEZETI KOCKÁZATOK

Környezetmérnök BSc alapszak

2019/20 I. félév

TANTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓS DOSSZIÉ

Miskolci Egyetem
Műszaki Földtudományi Kar
Környezetgazdálkodási Intézet

Tartalomjegyzék

1. Tantárgyleírás, tárgyjegyző, óraszám, kreditérték
2. Tantárgytematika (óraóra lebontva)
3. Minta zárthelyi
4. Vizsgakérdések

1. Tantárgyleírás, tárgyjegyző, óraszám, kreditérték

Tantárgy neve: Környezeti kockázatok Tárgyfelelős: Dr. Madarász Tamás	Tantárgy kódja: MFKHT6717MT Tárgyfelelős tanszék/intézet: Környezetgazdálkodási Intézet Tantárgyelem: K
Javasolt félév: 7	Előfeltételek: MFKHT6614SI
Óraszám/hét (ea+gyak): 2+1	Számonkérés módja (a/gy/v): vizsga
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali
Tantárgy feladata és célja: A talaj-, és felszínalatti víz szennyezésekhez kapcsolódó környezeti és humán egészségügyi kockázatok megismerése és azok számítása	
Tantárgy tematikus leírása: A környezeti kockázatok definíciója, A kockázatelemzés történeti áttekintése, Környezeti kockázatok lehetséges forrásai, Fizikai, kémiai és biológiai ágensek, Kockázatelemzés és a kármentesítés (feltárás) kapcsolata, A kockázatelemzés adatigénye, Determinisztikus és sztochasztikus kockázatelemzés, A kockázatelemzés módszertana, Probléma meghatározás, Expozíció elemzés, Toxicitás vizsgálat, Kockázatelemzés, Kockázatelemzés beavatkozások, Kockázatelemzés kommunikáció, Kockázatelemzés területértékelés, Kármentesítő beavatkozások kockázatelemzés területértékelése, Vonatkozó jogszabályi háttér megismerése	
Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> T1, T3, T4, T6, T7, T9, T10 <i>képesség:</i> K1, K2, K3, K4 <i>attitűd:</i> A2, A3, A7 <i>autonómia és felelősség:</i> F1, F4, F5, F6	
Félévközi számonkérés módja: Félév során 1 db zárthelyi dolgozat megírása legalább elégséges szinten. A félév végén kollokvium keretében kell a hallgatónak beszámolnia tudásáról. A hallgató minősítésekor szempont a féléves feladatokban, kiselőadásokban mutatott aktivitás is. A számonkérések (zárthelyi dolgozatok, kollokvium, jegyzőkönyv, stb) értékelésekor az általános értékelési határok a következők: 0-50% elégtelen; 51-62% elégséges; 63-74% közepes; 75-84% jó; 85-100% jeles.	
Kötelező és javasolt irodalom jegyzéke: Filep –Kovács – Lakatos – Madarász – Szabó (szerk. Szabó): <i>Szennyezett területek kármentesítése</i> Miskolci Egyetemi kiadó 2002 Német Tamás (főszerk.): <i>Kármentesítési Kézikönyv 4: Kármentesítési technológiák</i> Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, 2001 Weber, H. H.: <i>Altlasten. Erkennen, Bewerten, Sanieren</i> , Springer Verlag, Berlin, 1990 Kármentesítési útmutató 7. füzet: Mennyiségi kockázatelemzés módszertana, 2004 Szűcs P. Sallai F, Zákányi B, Madarász T. <i>Vízminőségvédelem</i> 2010 USEPA, (2001): <i>Risk Assessment Guidance for Superfund: Volume III. Part A, Process for conducting probabilistic risk assessment</i> , Office of Emergency and Remedial Response, Washington DC Simon, L. (1999): <i>Talajszennyeződés, talajtisztítás; Környezetügyi Műszaki Gazdasági Tájékoztató – 5</i> ; KGI, Budapest Madarász T. <i>A kockázatelemzés alkalmazásának kritériumrendszere a szennyezett területek kármentesítése során</i> 2005, Miskolci Egyetem	

2. TANTÁRGYTEMATIKA

Környezeti kockázatok.
Tantárgytematika (ÜTEMTERV)
2019/2020. tanév 1. félév
Környezetmérnök alapszak BSc,

Dátum	Tématerület
Szeptember 12	Kockázat fogalma, esettanulmányok a kockázatkezelés témaköréből
Szeptember 19	Kockázatelemzés különböző tudományos diszciplínákban
Szeptember 26	<i>Humán egészségügyi kockázatelemzés, SPR koncepció</i>
Október 3	Probléma megfogalmazás, koncepciók modell, esettanulmány probléma megfogalmazás
Október 10	Expozíció elemzés módszertana
Október 17	I. Zárthelyi dolgozat
Október 24	Toxicitás vizsgálat elméleti háttere, toxicitás vizsgálat a kármentesítési feladatokban, toxikológiai adatbázisok
Október 31	Kockázatjellemezés, és értelmezés
November 7	II. Zárthelyi dolgozat

3. MINTA ZÁRTHELYI

Zárthelyi dolgozat
Környezeti kockázatelemzés tárgyából

1. A kockázatelemzés folyamatának lépései és azok feladatának egymondatos megfogalmazása
2. SPR koncepció megfogalmazása és értelmezése
3. Problémamegfogalmazás lényege, elemei, szerepe (szűrési eljárások, koncepciós modell bemutatása)
4. Toxikológiai elemzés lépései, a karcinogén vegyületek dózis hatás kapcsolata, annak értelmezése, a görbe jellegzetes pontjai, tengelyek mértékegysége
5. Toxikológiai elemzés lépései, a nem karcinogén vegyületek dózis hatás kapcsolata, annak értelmezése, a görbe jellegzetes pontjai, tengelyek mértékegysége
6. Hogyan adjuk meg (mi a neve, jele, mértékegysége és hogyan számoljuk ki) a kockázat mérőszámát karcinogén és nem karcinogén szennyezők esetében?
7. Mi az RfD és a NOAEL érték, és lehet-e kapcsolat a kettő között?
8. Mit jelent a küszöbértékkel rendelkező vegyület kifejezés?
9. Mi a kapcsolat a humán kockázatelemzés és a „D” érték között?
10. D kármentesítési célállapot határértékkel szemben támasztott követelmények (milyen elvárásoknak kell megfelelnie?)
11. A monte carlo szimuláció bemutatása és szerepe a humán kockázatbecslésben
12. A kockázat definíciója, a kockázat csökkentés lehetséges elvi eszközei (ábra, és értelmezése)
13. Alapfogalmak:
  - a. expozíció
  - b. kockázat
  - c. hyperszenzitív/hyposzenzitív egyedek
  - d. NCR/HQ
  - e. bejutási kapu/expozíciós forgatókönyv
  - f. egyszerű/összetett terjedési útvonal
  - g. B szennyezettségi határérték/ D kárm. célállapot határérték
  - h. CAS szám

Vizsgázárthelyi dolgozat
Környezeti kockázatelemzés tárgyából

1. A kockázatelemzés folyamatának lépései és azok feladatának egymondatos megfogalmazása
2. Toxikológiai elemzés lépései és azok tartalmának részletezése, a karcinogén és nem karcinogén vegyületek dózis hatás kapcsolata és azok hatása a kockázatelemzés folyamatára
3. Hogyan kapcsolódik a transzport modellezés a kockázatelemzés folyamatába
4. Hogyan adjuk meg (mi a neve, jele, mértékegysége és hogyan számoljuk ki) a kockázat mérőszámát karcinogén és nem karcinogén szennyezők esetében.
5. Mi az RfD és a NOAEL érték, és lehet-e kapcsolat a kettő között?
6. Mit jelent a küszöbértékkel rendelkező vegyület kifejezés?
7. Mi a kapcsolat a humán kockázatelemzés és a „D” érték között?
8. Milyen megfontolásokat kell alkalmaznunk a hazai szabályozás szerint a „D” érték meghatározásához?

4. Vizsgakérdések

1. A környezeti kockázatok definíciója,
2. A kockázatfelmérés történeti áttekintése,
3. Környezeti kockázatok lehetséges forrásai, F
4. fizikai, kémiai és biológiai ágensek,
5. Kockázatfelmérés és a kármentesítés (feltárás) kapcsolata,
6. A kockázatelemzés adatigénye, Determinisztikus és sztochasztikus kockázatfelmérés,
7. A kockázatfelmérés módszertana,
8. Probléma meghatározás,
9. Expozíció elemzés,
10. Toxicitás vizsgálat,
11. Kockázatjellemezés,
12. Kockázatsökkentő beavatkozások, Kockázat kommunikáció,
13. Kockázatalapú területértékelés,
14. Kármentesítő beavatkozások kockázatalapú értékelése,
15. Vonatkozó jogszabályi háttér